

CSU

ทุกกลุ่มสาระ • ทุกวิชา • ทุกชั้นปี

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

ศึกษาวิเคราะห์พุทธประวัติ หรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือ แบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด ความหมาย ความสำคัญ และเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามหลักธรรม โอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ สวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติ บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัด แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือศาสนิกชนของศาสนาที่ตนนับถือ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง บอกประโยชน์ และการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ศึกษา วิเคราะห์ ความสามารถและความดี และผลจากการกระทำของตนเอง ผู้อื่น รวมถึงโครงสร้าง บทบาท หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและโรงเรียน บทบาท สิทธิ หน้าที่ของตนเองในครอบครัวและโรงเรียน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และทำกิจกรรมในครอบครัวและโรงเรียนตามกระบวนการประชาธิปไตย สินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การใช้จ่ายเงินในชีวิตประจำวัน ไม่เกินตัวและประโยชน์ของการออม การใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ความจำเป็นของการทำงานที่สุจริต จำแนก บอกสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ ระบุความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะเวลา ทิศของสิ่งต่าง ๆ ใช้แผนผังง่าย ๆ ในการแสดงตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ในห้องเรียน สังเกตและเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศในรอบวัน และการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการทางภูมิศาสตร์ รวมถึงการฝึกกระบวนการเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร สามารถสื่อสารด้วยวิธีที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ทักษะการคิดเพื่อการดำเนินชีวิตของตนเองในสังคม สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงสามารถปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลกระทบและประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มฐ. ส 1.1	ป.1/1, ป.1/2, ป.1/4	ป.1/3
มฐ. ส 1.2	ป.1/1, ป.1/2	ป.1/3
มฐ. ส 2.1	ป.1/1, ป.1/2	
มฐ. ส 2.2	ป.1/1, ป.1/2	ป.1/3
มฐ. ส 3.1	ป.1/1	ป.1/2, ป.1/3
มฐ. ส 3.2	ป.1/1	
มฐ. ส 5.1	ป.1/1, ป.1/2, ป.1/3, ป.1/4	
มฐ. ส 5.2	ป.1/2	ป.1/1, ป.1/3
	16 ตัวชี้วัด	7 ตัวชี้วัด

รวม 23 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษาฯ ป.1

 เวลา 80 ชั่วโมง

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนาของเรา	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.1/1 บอกพุทธประวัติ หรือประวัติของศาสดาที่ตนนับถือโดยสังเขป</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.1/2 ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.1/4 เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามกำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.1/1 บำเพ็ญประโยชน์ต่อวัดหรือศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 3 ความสามารถในการแก้ปัญหา</p> <p>4) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p> <p>5) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี</p>	<p>พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน การมีความศรัทธาในพระรัตนตรัยซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนาจะทำให้เกิดเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจในการปฏิบัติตามหลักธรรมที่มุ่งสอนให้ทำความดี ละเว้นความชั่ว และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ซึ่งสามารถฝึกฝนได้ผ่านการบริหารจัดการเจริญปัญญา นอกจากนี้พระพุทธศาสนายังมี ประวัติของศาสดา ประวัตินสาวก ศาสนิกชนตัวอย่าง ชาดก เรื่องเล่า และพุทธศาสนสุภาษิตที่สามารถนำมาเป็นข้อคิดมาและแบบอย่างในการดำเนินชีวิตเพื่อให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุข และเกิดความสงบสุขในสังคมได้ โดยการปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเป็นผู้มีคุณธรรม</p>	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>มฐ. ส 1.2 ป.1/2 แสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือแสดงตนเป็นศาสนิก ชนของศาสนาที่ตนนับถือ</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.1/3 บอกความหมาย ความสำคัญ และเคารพ พระรัตนตรัย ปฏิบัติตาม หลักธรรมโอวาท 3 ใน พระพุทธศาสนาหรือ หลักธรรมของศาสนาที่ ตนนับถือตามกำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.1/3 ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญ ทางศาสนาตามที่กำหนด ได้ถูกต้อง</p>		<p>การแสดงตนเป็นพุทธมาม กะ การบำเพ็ญประโยชน์ ต่อวัดหรือศาสนสถาน และการร่วมกิจกรรมในวัน สำคัญทางศาสนา การ ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ทาง ศาสนาควรปฏิบัติอย่าง ตั้งใจ ถูกต้อง คำนึงถึง ความเหมาะสมและกำลัง ของตนเอง ซึ่งจะทำให้มี สุขภาพจิตที่ดี จิตใจสงบ มั่นคง จึงสามารถคิดและ ทำในสิ่งที่เหมาะสม</p>	
หน่วย การเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่พลเมือง	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.1/1 บอกประโยชน์และปฏิบัติ ตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัวและโรงเรียน</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.1/2 ยกตัวอย่างความสามารถ และความดีของตนเอง ผู้อื่น และบอกผลจาก การกระทำนั้น</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 3 ความสามารถ ในการ แก้ปัญหา</p>	<p>ครอบครัวและโรงเรียน เป็นสถาบันพื้นฐานของ สังคมที่สอนให้สมาชิกมี ความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง กัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข ซึ่งสมาชิก ทุกคนต้องปฏิบัติตนตาม บทบาท สิทธิ และหน้าที่ ของตนด้วยความรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความเป็น</p>	20

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>มฐ. ส 2.2 ป.1/1 บอกโครงสร้าง บทบาท และหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวและโรงเรียน</p> <p>มฐ. ส 2.2 ป.1/2 ระบุบทบาท สิทธิ หน้าที่ของตนเองในครอบครัวและโรงเรียน</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 2.2 ป.1/3 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและทำกิจกรรมในครอบครัวและโรงเรียนตามกระบวนการประชาธิปไตย</p>	<p>4) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>ระเบียบเรียบร้อยและมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน สามารถอยู่ร่วมกับสมาชิกคนอื่นที่มีความสามารถในแต่ละด้านแตกต่างกันไปได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีแนวทางการปฏิบัติตนต่าง ๆ ทั้งการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวและโรงเรียน การแสดงความคิดเห็นที่มีเหตุผล และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อันเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการประชาธิปไตยในครอบครัวและโรงเรียนที่นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้ในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ซึ่งจะเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาคนและสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและทำให้สังคมสงบสุข</p>	

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วย การเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ น่ารู้	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 3.1 ป.1/1 ระบุสินค้าและบริการที่ ใช้ประโยชน์ใน ชีวิตประจำวัน</p> <p>มฐ. ส 3.2 ป.1/1 อธิบายเหตุผลความ จำเป็นที่คนต้องทำงาน อย่างสุจริต</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>มฐ. ส 3.1 ป.1/2 ยกตัวอย่างการใช้จ่ายเงิน ในชีวิตประจำวันที่ไม่เกิน ตัวและเห็นประโยชน์ของ การออม</p> <p>มฐ. ส 3.1 ป.1/3 ยกตัวอย่างการใช้ ทรัพยากรใน ชีวิตประจำวันอย่าง ประหยัด</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ทักษะ ชีวิต</p>	<p>การดำรงชีวิตประจำวัน ของเรา มีความจำเป็นต้อง ใช้สินค้าและบริการในการ ดำรงชีวิต ซึ่งผลิตขึ้นจาก ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ อย่างจำกัด เมื่อใช้ไปแล้ว จะสิ้นเปลืองหรือหมดไปจึง ต้องเลือกซื้อสินค้าและ บริการให้เหมาะสม เพื่อให้ เกิดการใช้ทรัพยากร ธรรมชาติที่คุ้มค่าและเกิด ประโยชน์สูงสุด แล้วยัง เป็นการวางแผนการใช้จ่าย เก็บออมเงินของตนเองให้ ชีวิตของเรามีความมั่นคง ทั้งในปัจจุบันและใน อนาคต สามารถมีใช้เมื่อ ยามจำเป็น เข้าใจถึงคุณค่า ของการทำงานอย่างสุจริต ทั้งประเภทที่ก่อให้เกิด รายได้และไม่ก่อให้เกิด รายได้ ซึ่งสร้างความสุข กายสบายใจ มีความ ภาคภูมิใจ เป็นที่ยอมรับใน สังคม ทำให้สมาชิกใน ครอบครัวมีคุณภาพชีวิต ที่ดี และมีส่วนร่วมในการ พัฒนาประเทศชาติให้ เจริญก้าวหน้า</p>	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วย การเรียนรู้ที่ 4 เรียนรู้ สิ่งแวดล้อม	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 5.1 ป.1/1 จำแนกสิ่งแวดล้อม รอบตัวที่เกิดขึ้นเองตาม ธรรมชาติและที่มนุษย์ สร้างขึ้น</p> <p>มฐ. ส 5.1 ป.1/2 ระบุความสัมพันธ์ของ ตำแหน่ง ระยะ ทิศของ สิ่งต่าง ๆ</p> <p>มฐ. ส 5.1 ป.1/3 ใช้แผนผังแสดงตำแหน่ง ของสิ่งต่าง ๆ ใน ห้องเรียน</p> <p>มฐ. ส 5.1 ป.1/4 สังเกตและบอกการ เปลี่ยนแปลงของสภาพ อากาศในรอบวัน</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.1/2 สังเกตและเปรียบเทียบ การเปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมเพื่อการ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.1/1 บอกสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ตามธรรมชาติที่ส่งผลต่อ ความเป็นอยู่ของมนุษย์</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2 ความสามารถ ในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ทักษะ ชีวิต</p>	<p>สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เรา มีทั้งสิ่งมีชีวิตและ สิ่งไม่มีชีวิต เรียกว่า สิ่งแวดล้อม และสามารถ จำแนกเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติและสิ่งที่ มนุษย์สร้างขึ้น มีความ สำคัญและมีผลต่อความ เป็นอยู่ของมนุษย์ใน หลาย ๆ ด้าน และมีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การรู้จักสังเกตและ เปรียบเทียบการ เปลี่ยนแปลงของ สิ่งแวดล้อมรอบตัวจะทำให้ เราเข้าใจการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งแวดล้อม สามารถ ปฏิบัติตนและปรับตัวให้ เหมาะสมกับการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการ ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งที่บ้านและห้องเรียน โดยเราสามารถใชแผนผัง แสดงความสัมพันธ์ของ ตำแหน่ง ระยะ และทิศ ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว เพื่อทำความเข้าใจเรื่อง ตำแหน่ง ระยะ และทิศ</p>	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	มฐ. ส 5.2 ป.1/3 มีส่วนร่วมในการจัดการ ดูแลสิ่งแวดล้อมที่บ้าน และห้องเรียน			